

Sygn. akt: III U 847/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Suchcicka
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Małgorzata Laskowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 kwietnia 2014 r. w O.

sprawy z odwołania K. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w W.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania K. F.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w W.

z dnia 29 marca 2013r. **znak** (...)

orzeka:

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje K. F. prawo do emerytury od 1 marca 2013r.;
2. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

UZASADNIENIE

K. F. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w W. z dni 16.05.2013r. oraz 29.03.2013r., znak (...), odmawiających mu prawa do wcześniejszej emerytury. Domagał się zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia w: (...) w N., (...) Kombinacie Budowlanym w L. i Spółdzielni (...) w C.. Wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS II/O W. wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu podał, że odwołujący się nie spełnił przesłanki stażu pracy w warunkach szczególnych, bowiem udokumentował 3 lata i 2 miesiące – zamiast wymaganych ustawowo 15 lat, wobec powyższego zaskarżonymi decyzjami odmówiono mu prawa do emerytury.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

W dniu 21.03.2013r. w II Oddziale Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w W. K. F. złożył wniosek o ustalenie uprawnień do wcześniejszej emerytury na podstawie przepisów ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Rozpatrując ten wniosek II Oddział ZUS w decyzji z dnia 29.03.2013r. znak (...) uznał za udowodniony na dzień 01.01.1999r. okres pracy wynoszący 26 lat i 9 miesięcy okresów składkowych, natomiast staż pracy w szczególnym charakterze lub w szczególnych warunkach wyniósł 1 rok i 5 miesięcy (zaliczony okres to 01.01.1990r. – 31.05.1991r.).

Ze względu na brak świadectwa pracy jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach ZUS nie uwzględnił zatrudnienia w okresach: - 21.06.1971r. – 24.04.1972r. oraz 12.04.1974r. – 28.09.1974r. w P.P.i M.U.I. i K.B. (...); 02.09.1976r. – 31.12.1978r. w (...) Kombinacie Budowlanym; 04.01.1979r. – 31.03.1988r. w (...) oraz od 01.04.1988r. do 31.12.1989r. w Zakładzie (...) – ponieważ odwołujący się wykonywał prace na dwóch stanowiskach elektromonter pomocnik i kierowca – co zdaniem organu rentowego wyklucza możliwość spełnienia wymogu wykonywania pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, przewidzianym dla danego stanowiska.

Wobec powyższego decyzją z dnia 29.03.2013r., znak (...) odmówiono K. F. przyznania prawa do emerytury. (k. 19 a.e.)

Kolejną decyzją z dnia 16.05.2013r., znak (...) ZUS ponownie odmówił odwołującemu się przyznania prawa do emerytury, jednakże okres pracy w szczególnych warunkach został uwzględniony w wymiarze 3 lat i 2 miesięcy. (k. 21 a.e.)

Ze względu na brak świadectw pracy wykonywanej w szczególnych warunkach ZUS nie uwzględnił zatrudnienia w okresach: 21.06.1971r. – 24.04.1972r. oraz 12.04.1974r. – 28.09.1974r. w P.P.i M.U.I. i K.B. (...); od 02.09.1976r. do 31.12.1978r. w (...) Kombinacie Budowlanym; od 04.01.1979r. do 31.03.1988r. w (...).

Odwołanie K. F. od decyzji ZUS z dnia 29.03.2013r., znak (...) jest zasadne i skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

K. F. urodził się w dniu (...) - a zgodnie z art. 24 ust 1b pkt 15 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym w okresie od dnia 01.07.1952r. do dnia 30.09.1952r. przysługuje emerytura w wieku emerytalnym wynoszącym co najmniej 66 lat i 7 miesięcy.

Zgodnie zaś z art. 184 w/w ustawy w zw. z §4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze ubezpieczonemu przysługuje prawo do emerytury, jeżeli spełnił łącznie następujące warunki:

- osiągnął wymagany wiek emerytalny wynoszący w przypadku mężczyzn 60 lat,
- nie przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego lub złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa,
- w dniu wejścia w życie ustawy (tj. 1.01.1999r.) udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat w przypadku mężczyzn, w tym także 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Jak wspomniano wyżej, ZUS na dzień 01.01.1999r. uwzględnił okresy pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 3 lat i 2 miesięcy, zamiast wymaganych 15 lat pracy.

Biorąc pod uwagę żądania zgłoszone przez K. F. uznać należy, iż przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było zatrudnienie: w (...) w N. od 21.06.1971r. do 24.04.1972r. i od 12.04.1974r. do 28.09.1974r., (...) Kombinacie Budowlanym w L. w okresie od 02.09.1976r. do 31.12.1978r., Spółdzielni (...) w C. od 04.01.1979r. do 31.03.1988r.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przed Sądem ubezpieczeń możliwe jest wykazywanie okoliczności, od których zależy nabycie uprawnień o emerytury wszelkimi dowodami (wyrok SN z dnia 06.09.1995r., II URN 23/95, OSNP 1996/5/77, wyrok SN z dnia 02.02.1996r., II URN 3/95, OSNP 1996/16/239).

W pierwszej kolejności Sąd ustalił charakter pracy K. F. w okresach od 21.06.1971r. do 24.04.1972r. i od 12.04.1974r. do 28.09.1974r. w **Przedsiębiorstwie Produkcji i (...) w N.** Odwołujący się nie przedłożył żadnego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, a jedynie kserokopię świadectwa pracy z dnia 28.04.1988r., z której wynika, że od 12.06.1971r. do 28.09.1974r. zajmował stanowisko pomocnika malarza. (k. 3 a.e.)

K. F. złożył do akt niniejszej sprawy kserokopie świadectw pracy świadków: T. W. i W. A., twierdząc, że wszyscy zajmowali takie samo stanowisko.

Z kserokopii świadectwa pracy T. W. z Przedsiębiorstwa Produkcji i (...) w N. wynika, że świadek ten zatrudniony był w okresie od 04.10.1969r. do 30.11.2001r., w tym w okresie od 04.10.1969r. do 05.12.1976r. oraz 13.12.1979r. do 31.11.2001r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace lakierowane ręczne lub natryskowe na stanowisku malarza konstrukcji wymienionym w wykazie A dziale XIV Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. (k. 16 a.s.)

Natomiast z kserokopii świadectwa pracy W. A. wystawionego w dniu 06.03.2003r. przez Syndyka Masy Upadłości (...) Sp. z o.o. w N. wynika, że W. A. zatrudniony był w okresie od 22.05.1970r. do 07.02.1991r. w pełnym wymiarze czasu pracy jako operator, ślusarz, malarz konstrukcji stalowych. Pracę w szczególnych warunkach wykonywał w okresie: 02.07.1971r. - 30.06.1973r., 16.03.1975r. - 31.10.1982r., 18.05.1983r. - 10.08.1990r., jako malarz konstrukcji stalowych. (k. 17 a.s.)

Z Legitymacji Ubezpieczeniowej odwołującego się wynika, że w dniu 21.06.1971r. jako rodzaj wykonywanej pracy w (...) wpisano pom. malarza. (k. 101 a.s.)

Sąd Okręgowy w toku postępowania uzyskał dokumentację pracowniczą odwołującego się z archiwum (...) w O..

W aktach tych znajduje się Oświadczenie K. F. z dnia 18.06.1971r., z którego wynika, że został przeszkolony do pracy na stanowisku „p. kowala”. (k. 7 a.o.) W Deklaracji z dnia 18.06.1971r. stanowisko to „p. kowala”. (k. 10 a.o.)

Stanowisko pomoc kowala widnieje także w piśmie Przedsiębiorstwa (...) W. Zakładzie Produkcji (...) w N. z dnia 21.06.1971r. dotyczącym zatrudnienia K. F. od dnia 21.06.1971r. w charakterze pomocnika fizycznego dla odbycia wstępnego stażu pracy na stanowisku roboczym w zawodzie pomoc kowala. Napisano też, że zakres wstępnego stażu pracy obejmuje wykonywanie robót w zawodzie pomoc kowala. (k. 11 a.o.)

W kolejnych pismach stanowisko pracy odwołującego się to pomoc kowala (k. 13, 16, 18, 21, 25).

Z dniem 09.02.1972r. K. F. przeniesiono ze stanowiska pomocy kowala na stanowisko pracownika transportu wewnętrznego. (k. 24 a.o.)

Z akt osobowych wynika także, że odwołujący w okresie 25.04.1972r. - 24.04.1974r. się odbył czynną służbę wojskową (k. 27, 31 a.o.), a po powrocie zatrudniono go na stanowisku pracownika transportu wewnętrznego (k. 34, 35, a.s.)

W dniu 19.06.1974r. odwołującemu się zmieniono angaż - z pracownika transportu przeniesiono go na stanowisko pomocnika operatora „s.”. (k. 37 a.o.)

Z dniem 20.06.1974r. odwołującego przeniesiono na stanowisko pomoc operatora S.. (k. 39 a.o.)

Z kserokopii świadectwa pracy z dnia 28.09.1974r. wynika, że w Przedsiębiorstwie Produkcji i (...) w N. odwołujący się pracował od 21.06.1971r. do 28.09.1974r., ostatnio jako pomoc operatora s., malarz. (k. 42 a.o.)

Sąd uzyskał także dokumentację osobowo – placową K. F. dotyczącą jego zatrudnienia w (...)Kombinacie Budowlanym w L.z Archiwum Państwowego w W.Ekspozytury w N.Znajduje się w niej Zaświadczenie z dnia 13.01.1978r. z Przedsiębiorstwa Produkcji i (...)w N., że od dnia 21.06.1971r. do 28.09.1974r. K. F.zatrudniony był na stanowisku: pomoc operatora s., malarz.

Wobec braku świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach w N. od 21.06.1971r. do 24.04.1972r. i od 12.04.1974r. do 28.09.1974r. Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe w celu ustalenia, jakie czynności faktycznie wykonywał K. F.. Sąd w tym celu przesłuchał świadków: T. W. i W. A. oraz odwołującego się K. F..

Świadek T. W. zeznał, że pracował z odwołującym stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w malarni w (...) Świadek od 1969r. do 2000r. Odwołujący od lat 70 -tych, odbył też służbę wojskową, i znów powrócił do (...). (...) zajmował się wentylacją, wymiennikami ciepła, robiono grzejniki. Była to firma usługowo -budowlana. Byli pomocnikami malarza, a potem malarzami. Razem z nimi pracował jako malarz W. A.. Praca polegała na tym, że malowali trawersy do regałów, kanały wentylacyjne, odłuszczeni. Używali specjalnych środków, farb chlorokauczukowych, później minii. Malowali ręcznie i natryskowo: elementy wentylacyjne, kabiny i suszarnie, wymienniki ciepła. Używali srebrzanek – były to farby silikonowe, odporne na temperaturę. Używane środki były szkodliwe. Zakładali maski. Za pracę w szkodliwych warunkach otrzymywali mleko i dodatek. Kiedy świadek odchodził z pracy, to odwołujący się był jeszcze pomocnikiem malarza. Świadek otrzymał wcześniejszą emeryturę i nie miał problemów z zaliczeniem tego okresu. (rozprawa z dnia 08.01.2014r., adnotacja 00:07:34, k. 83 – 84 a.s.)

Świadek W. A. zeznał, że pracował z K. F. na malarni w firmie (...) w N.. Świadek od 1969r. do 1990r. w charakterze malarza. Odwołujący się był malarzem. Firma (...) wykonywała elementy budowlane. Malowanie było natryskowe. Używali farb chlorokauczukowych, rozpuszczalników, lakierów. Najwięcej do malowania było filtrów, tj. elementów przenośnych. Malowali je tymi farbami, natryskowo, pistoletami. Świadek nie ubiegał się o wcześniejsze świadczenie. (rozprawa z dnia 08.01.2014r., adnotacja 00:17:28, k. 84 a.s.)

Odwołujący się K. F.przesłuchany w charakterze strony zeznał, że w (...)pracował w okresie 21.06.1971r. - 28.09.1974r., miał dwuletnią przerwę na wojsko. Praca była 3- zmianowa, 8 godzin dziennie. Zakład zatrudniał około 200 osób, w tym sześciu malarzy, była jedna lakiernia. Był pomocnikiem malarza, wykonywał prace malarskie. Przyjmując się do pracy dostał angaż pomocnika kowala, ale został faktycznie przyjęto go na malarnię. Praca polegała na tym, że czyścił, odłuszczał - mył metal rozpuszczalnikiem, nakładał warstwę podkładową, potem warstwę nawierzchniową. Operator s. zajmował się produkcją kanałów wentylacyjnych, odwołujący nie robił tego, lecz jako pomocnik malarza malował natryskowo, rzadko ręcznie. Pomieszczenie było niezhermetyzowane. Nie był pracownikiem transportu, chociaż miał taki angaż. Powiedziano mu, że warunki nie pozwalają, bo były ograniczone etaty na poszczególnych działach. Zawsze był pomocnikiem malarza. (rozprawa z dnia 23.04.2014r., adnotacja 00:00:33, k. 126 a.s.)

Zdaniem Sądu w/w zeznania T. W. i W. A. w całości zasługują na wiarę, gdyż są one spójne, logiczne, wzajemnie się potwierdzają, uzupełniają i korelują z twierdzeniami odwołującego się. Świadczenie są dla odwołującego się osobami obcymi, nie mają też żadnego interesu w konkretnym rozstrzygnięciu sprawy. Pracowali oni z K. F. w tym samym zakładzie, byli pomocnikami malarza i malowali, orientują się więc, jakie czynności wykonywał. T. W. pracował od 04.10.1969r. do 31.11.2001r., a W. A. od 22.05.1970r. do 07.02.1991r. – okres ich zatrudnienia jest dłuższy niż K. F. (21.06.1971r. - 28.09.1974r.), mają więc wiedzę na temat jego zatrudnienia. T. W. zeznał, że odwołujący pracował od lat 70 -tych, był w wojsku i znów powrócił do (...), W. A. nie pamiętał okresu zatrudnienia odwołującego się – jednak obaj świadkowie potwierdzili, że był on malarzem, a używane przez nich środki były szkodliwe, pracowali w maskach, dostawali świadczenia z tytułu pracy w warunkach szkodliwych. Co więcej, ze świadectwa pracy T. W. wynika, że wykonywał prace lakierowane ręczne lub natryskowe na stanowisku malarza konstrukcji wymienionym w wykazie A dziale XIV Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. Świadek ten otrzymał wcześniejszą emeryturę i nie miał problemów z zaliczeniem tego okresu przez ZUS. Także w świadectwie pracy W. A. wskazano, że w (...) Sp. z o.o. w N. wykonywał pracę w szczególnych warunkach jako malarz konstrukcji stalowych. (k. 17 a.s.). Świadczenie Ci zeznali, że odwołujący się pracował obok nich i wykonywał te same czynności.

Z zeznań jednoznacznie wynika, że praca K. F. w (...), zajmującym się wykonywaniem usług i produkcją elementów budowlanych - polegała na malowaniu trawersów do regałów, elementów wentylacyjnych, kabin i suszarni, wymienników ciepła, odtłuszczaniu – tj. myciu metalu rozpuszczalnikiem, nakładaniu warstwy podkładowej, nawierzchniowej, Używano srebrzanek – farb silikonowych, odpornych na temperaturę oraz specjalnych środków, farb chlorokauczukowych, później minii, lakierów, rozpuszczalników. Farby, których używano były szkodliwe. Lakierowano ręcznie lub natryskowo, w pomieszczeniu niezhermetyzowanym. Do pracy zakładano maski, a za przebywanie w szkodliwych warunkach robotnicy otrzymywali mleko i dodatek. Stanowiska wpisane w angażach wynikały z ograniczeń etatowych w poszczególnych działach.

Zeznania przesłuchanych w sprawie świadków odnośnie zatrudnienia odwołującego się nie znajdują całkowitego potwierdzenia w dokumentacji pracowniczej uzyskanej z archiwum dokumentacji pracowników (...)w O., bowiem wskazywane w niej stanowiska pracy odwołującego się to pomoc kowala, pracownik transportu wewnętrznego, pomoc operatora s.. Jedynie powołanie do wojska w trakcie zatrudnienia w N.znajduje potwierdzenie zarówno w zeznaniach świadków, jak i dokumentacji pracowniczej.

Sąd uznał, że początek pracy K. F.polegającej na lakierowaniu ręcznym lub natryskowym to dzień 21.06.1971r. – co bezpośrednio wynika z Legitymacji Ubezpieczeniowej – gdzie wskazano stanowisko „pomoc malarza”. Wszyscy przesłuchani w sprawie - wbrew danym zawartym w aktach pracowniczych - twierdzili, że K. F.nigdy nie był pomocnikiem kowala, pracownikiem transportu, ani operatorem s., bowiem przez cały okres zatrudnienia zajmował się tylko lakierowaniem natryskowym, rzadko kiedy ręcznym. Jak wskazano wyżej, początku wykonywania tych prac nie da się sprecyzować jedynie w oparciu o zeznania odwołującego się i świadków, Sąd uznał więc, że jedyna data nie budząca wątpliwości wskazana jest w Legitymacji.

Powyższe pozwala uznać, że praca odwołującego się K. F. w Przedsiębiorstwie Produkcji i (...) w N. w okresie od 21.06.1971r. do 28.09.1974r. – tj. 3 lata, 3 miesiące i 8 dni - była praca wykonywaną w szczególnych warunkach, wskazaną w Wykazie A, Dziale XIV, poz. 17 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.1983.8.43) jako lakierowanie ręczne lub natryskowe - nie zhermetyzowane. Należy tu wskazać, że w trakcie swego zatrudnienia odwołujący się odbył służbę wojskową, którą także zalicza się do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, jeśli pracownik po powrocie zajmował to samo stanowisko (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 01.08.2012r., III AUa 612/12, Uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 16.10.2013r., II UZP 6/13).

Drugi sporny okres: od dnia 02.09.1976r. do 31.12.1978r. dotyczył zatrudnienia K. F. w **(...) Kombinacie Budowlanym w L..**

Odwołujący się wywodził, że w okresie tym wykonywał prace zbrojarza i betoniarza.

K. F. złożył do akt niniejszej sprawy kserokopie świadectwa pracy świadka B. P., twierdząc, że zajmował on takie samo stanowisko. Z kserokopii tej wynika, że świadek ten zatrudniony był w okresie od 18.07.1977r. – 31.03.1994r. na stanowisku betoniarza. (k. 18 a.s.)

Z Legitymacji Ubezpieczeniowej odwołującego się wynika, że w (...) Kombinacie Budowlanym był robotnikiem budowlanym. (k. 101 a.s.)

W aktach emerytalnych znajduje się kserokopia świadectwa pracy z dnia 02.01.1979r., z którego wynika, że K. F. w (...) Kombinacie Budowlanym Zakładzie Produkcji (...) od dnia 02.09.1976r. do 31.12.1978r. zajmował stanowisko robotnika budowlanego. (k. 11 a.e. kap. pocz.). Oryginał odwołujący się złożył do akt sądowych (k. 125 a.s.)

Z Archiwum Państwowego w W. Ekspozytury w N. Sąd uzyskał dokumentację osobowo – płacową K. F. dotyczącą jego zatrudnienia w (...) Kombinacie Budowlanym w L..

Wynika z niej, że w dniu 01.09.1976r. K. F. skierowano do pracy na stanowisko robotnika budowlanego.

Z umowy o pracę zawartej pomiędzy (...) Kombinatem Budowlanym w L. wynika, że od dnia 02.09.1976r. odwołującego się zatrudniono na dwutygodniowy okres próbny, a po jego upływie na czas nieokreślony, na stanowisku robotnika budowlanego. Takie też stanowisko wymieniane jest w angażach.

W dniu 29.11.1977r. odwołującemu się udzielono upomnienia za naruszenie obowiązków pracowniczych, polegających na zniszczeniu płytek ślizgowych.

Akta uzyskane z Ekspozytury w N. nie zawierają świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, brak także wykazu obowiązków pozwalających na ustalenie, jaki czynności wykonywał odwołujący się w (...) Kombinacie Budowlanym. Wobec powyższego Sąd dopuścił dowód z zeznań świadków w celu ustalenia charakteru pracy K. F. – oraz odwołującego się jako strony.

Świadek G. W. zeznał, że jako betoniarz pracował z odwołującym w jednej brygadzie w (...) Kombinacie Budowlanym w L., potocznie zwanym Fabryką (...). Odwołujący pracował w latach 1976-1978r., a świadek od października 1975r. do końca sierpnia 1993r. Odwołujący pracował na cały etat, stale. Z nimi pracował B. P.. W zakładzie powstawała wielka płyta na wieżowce. Praca była zmianowa, w godzinach 6.00 -14.00 albo 14.00 -22.00. Przychodzili do pracy, wyjmowali formy, rozkręcali, wyjmowali gotowy element, czyścili formę, wkładali zbrojenie. Szkodliwość tej pracy polegała na tym, że było zapylenie, hałas, temperatura ok. 50 stopni, wibracje. Środek służący do smarowania form był najgorszy. Świadek sądownie uzyskał prawo do wcześniejszej emerytury, ponieważ Zakład nie wystawił mu właściwego świadectwa, a jego świadkiem na okoliczność wykonywania pracy w szczególnych warunkach był B. P.. (rozprawa z dnia 08.01.2014r., adnotacja 00:21:56, k. 84 a.s.)

Świadek **B. P.** zeznał, że pracował z odwołującym w Fabryce (...) w L., to była fabryka gotowych elementów. Świadek zatrudniony był w latach 1974-1994, a pan F.: 1976-1978. Byli betoniarzami, ciężko pracowali, trzeba było formę rozbroić, wyczyścić, zazbroić, zalać betonem i wstawiać do komory. Panował hałas, przy otwieraniu formy wydzielala się para. Były to warunki szkodliwe. K. F. pracował w pełnym wymiarze czasu pracy, co najmniej 8 godzin dziennie. Robili gotowe elementy do produkcji bloków. (rozprawa z dnia 08.01.2014r., adnotacja 00:28:22, k. 85 a.s.)

Odwołujący się K. F. przesłuchany w charakterze strony zeznał, że w (...) Kombinacie Budowlanym w L. zatrudniony był od dnia 02.09.1976r. do 31.12.1978r. na stanowisku robotnika budowlanego, przy produkcji elementów budowlanych: płyt dachowych, schodów, K. wentylacyjnych. Elementy były zalewane w ogromne formy, odwołujący się czyścił te formy, smarował odpowiednim płynem, zbroił, napełniał betonem i odstawiał do komory do wysuszenia. To były prace zbrojarskie, betoniarskie i smarownika form. Formy wypełniało się betonem na stole wibracyjnym. Odwołujący zeznał, że jeśli chodzi o zniszczone przez niego płytki ślizgowe, mogło to nastąpić podczas wstawiania form. Wszelkie upomnienia i nagany były związane z pracą betoniarza i zbrojarza. (rozprawa z dnia 23.04.2014r., adnotacja 00:07:47, k. 126 odwr. a.s.)

Zeznania przesłuchanych w sprawie świadków G. W. i B. P. wskazują, że odwołujący się w (...) Kombinacie Budowlanym Zakładzie Produkcji (...) wykonywał prace betoniarza. Zatrudnienie w/w osób nastąpiło wcześniej i trwało dłużej niż odwołującego się. Wszyscy pracowali na pełen etat, w tej samej brygadzie, są więc naoczni świadkami wykonywanych przez siebie czynności. Zakład wytwarzał wielkie płyty na wieżowce. Po przyjeździe do pracy wyjmowali formy, przygotowywali je do włożenia uzbrojenia i zalania betonem. Formy były ogromne, po napełnieniu betonem odstawiano je do komory do wysuszenia. To były prace zbrojarskie, betoniarskie i smarownika form. Do czyszczenia i smarowania form używano specjalnego środka. Podczas pracy wytwarzały się: zapylenie, wibracje, hałas, para wodna i wysoka temperatura. Zeznania znajdują potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym, bowiem w świadectwie pracy B. P. wskazano, że zajmowane przez niego stanowisko to betoniarz, zaś G. W. uzyskał prawo do wcześniejszej emerytury poprzez zaliczenie mu pracy w Kombinacie do pracy w warunkach szczególnych.

Powyższy materiał dowodowy jednoznacznie wskazuje, że K. F. w (...) Kombinacie Budowlanym w L. w okresie od 02.09.1976r. do 31.12.1978r. – tj. 2 lata, 3 miesiące i 29 dni - wykonywał prace wskazane w Wykazie A, Dziale V, poz. 4 – „Prace zbrojarskie i betoniarskie” Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.1983.8.43)

Trzeci sporny okres dotyczył zatrudnienia K. F. w okresie 04.01.1979r. – 31.03.1988r. w **Spółdzielni (...) w C. Oddziale w P..** Odwołujący się wskazywał, że pracował jako kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony, jednakże ZUS nie uznał tego okresu ze względu na brak świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W postępowaniu przed organem emerytalnym odwołujący się przedłożył jedynie kserokopię świadectwa pracy ze Spółdzielni (...) z dnia 16.03.1988r., z którego wynika, że w okresie od dnia 04.01.1979r. do 31.03.1988r. zajmował stanowisko kierowcy. (k. 13 a.e.)

W postępowaniu sądowym K. F. złożył kserokopię świadectwa pracy świadka W. W., z której wynika, że świadek ten zatrudniony był w okresie od 12.11.1979r. do 05.02.1988r., jako kierowca – operator. (k. 20 a.s.)

Z Legitymacji Ubezpieczeniowej odwołującego się wynika, że w Spółdzielni (...) w C. Oddziale w P. był kierowcą ciągnika (k. 101 a.s.)

Wobec braku świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach Sąd musiał przeprowadzić postępowanie dowodowe w postaci zeznań świadków J. Ż. i W. W. w celu ustalenia, jakie czynności faktycznie wykonywał odwołujący się.

Świadek **J. Ż.** zeznała, że z K. F. pracowała w firmie (...) w N. O/P.. Była dyspozytorem w latach 1976-1989. Pan F. pracował w pełnym wymiarze czasu pracy, nawet ponad 8 godzin. Pracy było dużo. Nie był on konwojentem, tylko kierowcą samochodu ciężarowego pow. 3,5 tony. Jeździł J. i S. wywrotką. Przewoził z wagonów na miejsce przeznaczenia węgiel, mieszankę, nawozy. Do załadunku była specjalna ekipa. (rozprawa z dnia 08.01.2014r., adnotacja 00:30:52, k. 85 a.s.)

Świadek **W. W.** zeznał, że pracował w (...) w P. od 1979r. do 1988r. jako kierowca -operator. Odwołujący pracował wcześniej jako kierowca (...), jeździł też S. wywrotką. Pracował do końca zakładu, tj. lat 1988-1989. To była firma świadcząca usługi transportowe. Przewozili towar z rampy z wagonów na magazyny, do GS -ów. Dyspozytorem przydzielającym trasy była m.in. pani Ż.. Odwołujący tylko jeździł, nie zajmował się załadunkiem i rozładunkiem. Był cały czas kurz. Wozili materiały sypkie, wapno, koks, węgiel, brykiety, świadek zachorował od tego na zwapnienie płuc, a większa część pracowników już nie żyje. Warunki były szkodliwe. Dostawali mleko, być może razem z wypłatą i dodatkiem. (rozprawa z dnia 08.01.2014r., adnotacja 00:35:12, k. 85 a.s.)

Odwołujący się K. F. przesłuchany w charakterze strony na okoliczność zatrudnienia w Spółdzielni (...) w C. Oddziale w P. zeznał, że pracował w warunkach szczególnych od dnia 04.01.1979r. do 31.03.1988r. jako kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony. Najpierw jeździł J., potem S., a gdy była awaria samochodu to ciągnikiem z dwoma przyczepami. Przewoził prawie wszystko, co było związane z budownictwem: papę, deski, żwir, eternit, piasek, cement, otwory ściennie, maszyny rolnicze, nawozy i zboża, eternit, ziemniaki dla wojska i jabłka do gorzelnii. Podjeżdżał pod wagon, załadowywano mu samochód, i odjeżdżał. Firma wynajmowała też samochody dla osób prywatnych, a odwołujący się był kierowcą. (rozprawa z dnia 23.04.2014r., adnotacja 00:14:48, k. 126 odwr. a.s.)

Zdaniem Sądu w/w zeznania świadków J. Ż. i W. W. w całości zasługują na wiarę, gdyż są one spójne, logiczne, wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają. Świadkowie pracowali z odwołującym w (...). J. Ż. była dyspozytorem, natomiast W. W. kierowcą –operatorem, mają zatem wiedzę na temat specyfiki pracy odwołującego oraz na temat samochodów będących w posiadaniu Spółdzielni, którymi jeździł odwołujący. Świadkowie zgodnie zeznali, że odwołujący jeździł samochodem ciężarowym powyżej 3,5 tony – J., S. wywrotką, nie zajmował się załadunkiem i rozładunkiem.

Wobec powyższego Sąd uznał, że odwołujący w okresie od dnia 04.01.1979r. – 31.03.1988r. – tj. 9 lat, 2 miesiące i 28 dni w Spółdzielni (...) w C. Oddziale w P. pracował w szczególnych warunkach jako kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Jest to stanowisko wyszczególnione w wykazie A, dziale VIII, poz. 2 jako „prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony” Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.1983.8.43).

Sąd Okręgowy uznał, że zsumowanie wykazanych w niniejszym postępowaniu przez K. F. okresów pracy:

- od 21.06.1971r. do 28.09.1974r. – tj. 3 lata, 3 miesiące i 8 dni w Przedsiębiorstwie Produkcji i (...) w N.;

- od 02.09.1976r. do 31.12.1978r. – tj. 2 lata, 3 miesiące i 29 dni w (...) Kombinacie Budowlanym w L.;

- od 04.01.1979r. – 31.03.1988r. – tj. 9 lat, 2 miesiące i 29 dni w Spółdzielni (...) w C. Oddziale w P.

wynosi łącznie 14 lat, 10 miesięcy i 5 dni pracy w warunkach szczególnych.

Powyższy okres 14 lat, 10 miesięcy i 5 dni wraz z uwzględnionym przez ZUS okresem pracy w szczególnych warunkach 3 latami i 2 miesiącami - przekracza wymiar 15 lat wymagany ustawowo.

Odwołujący się spełnił też wszystkie pozostałe przesłanki warunkujące nabyciem uprawnień do emerytury, wynikające z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a których organ emerytalny nie kwestionował. Na dzień 01.01.1999r. udowodnił bowiem wymagany okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat, w dniu 24.07.2012r. osiągnął wiek 60 lat i nie przystąpił do OFE.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy w oparciu o art. 477¹⁴§2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 29.03.2013r. i przyznał K. F. prawo do emerytury począwszy od dnia 01.03.2013r. Zgodnie bowiem z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Według art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd był zobowiązany, przyznając odwołującemu prawo do emerytury, do zamieszczenia z urzędu w sentencji wyroku rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności organu emerytalnego co do nieustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, tj. zarówno przyznającego prawo do świadczenia, jak też jego brak (wyrok SN z dnia 28.04.2010r., II UK 330/09, LEX 604220).

W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie brak było podstaw do obciążenia organu emerytalnego odpowiedzialnością za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji o przyznaniu odwołującemu prawa do emerytury. ZUS nie dysponował bowiem wystarczającymi dowodami pozwalającymi na uznanie charakteru pracy odwołującego w Przedsiębiorstwie Produkcji i (...) w N., w (...) Kombinacie Budowlanym w L. i w Spółdzielni (...) w C. Oddziale w P., bowiem nie przedłożono świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Dopiero na etapie postępowania sądowego odwołujący za pomocą zeznań świadków i akt pracowniczych wykazał, że faktycznie wykonywał prace lakiernika, betoniarza oraz kierowcy samochodów ciężarowych - co pozwoliło na zaliczenie spornych okresów do pracy w szczególnych warunkach. Z tych względów Sąd w punkcie 2 wyroku stwierdził brak odpowiedzialności ZUS za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji.